

Bezpieczeństwo młodych pracowników – zalecenia dla rodziców

Każdego roku miliony uczniów i studentów pracują w niepełnym wymiarze godzin lub w czasie wakacji, by zarobić nieco pieniędzy. Niektórzy z nich uczestniczą w zorganizowanych szkoleniach zawodowych, inni po raz pierwszy rozpoczynają pracę. Wczesne doświadczenia zawodowe mogą przynieść młodzieży znaczne korzyści, stanowiąc okazję do przyswojenia sobie ważnych umiejętności. Doświadczenia te powinny także pozostawać w zgodzie z zasadami BHP.

Czy jeśli Twoje dziecko podjęło pracę, to jest w niej bezpieczne? Czy jesteś pewien, że ktoś się nim opiekuje? Niniejszy biuletyn podpowie Ci, jakie warunki BHP w miejscu pracy powinni zagwarantować młodym pracownikom pracodawcy, oraz będzie pomocny w rozmowie z dziećmi na temat zapobiegania wypadkom w miejscu pracy.

Wszyscy pracujemy po to, aby żyć – i dlatego przy podejmowaniu pierwszej pracy młodzież powinna mieć zapewniony bezpieczny start. Niestety, nie jest to regułą: według europejskich statystyk wskaźnik występowania wypadków w miejscu pracy jest w grupie młodzieży w wieku 18–24 lat o 50% wyższy niż wśród pracowników w innych kategoriach wiekowych⁽¹⁾.

17-letnia dziewczyna straciła część palca już w pierwszej godzinie swej wakacyjnej pracy. W piekarni, w której pracowała, maszyna do wyrobu ciasta przygniotła jej palce...

18-letni praktykant w zakładzie mechanicznym zmarł po czterech dniach wskutek oparzeń odniesionych w pożarze – pomagał swojemu przełożonemu przelewać mieszaninę benzyny i oleju napędowego do zbiornika na odpady, gdy nastąpił wybuch...

Pracownicy są objęci przepisami BHP, w myśl których pracodawcy muszą dokonać oceny ryzyka w miejscu pracy i zagwarantować odpowiednie środki zapobiegawcze, kształcenie i szkolenia. Pracodawcy powinni otoczyć młodzież i osoby podejmujące pracę po raz pierwszy szczególną opieką, z uwagi na ich brak praktyki, doświadczenia i świadomości ryzyka.

Bezpieczeństwo młodzieży poniżej 18. roku życia – jakie kroki muszą podjąć pracodawcy

W poszczególnych krajach ustanowiono przepisy dotyczące ochrony młodych pracowników w miejscu pracy, zgodne z przepisami europejskimi⁽²⁾ i z uwzględnieniem szczególnego ryzyka ponoszonego przez młode osoby ze względu na ich brak doświadczenia, świadomości i dojrzałości.

W myśl tych przepisów pracodawcy:

- w czasie oceny ryzyka zawodowego mają na uwadze brak doświadczenia młodych pracowników, ich nieświadomość ryzyka zawodowego w miejscu pracy oraz niedojrzałość fizyczną i psychiczną; przeprowadzają ocenę ryzyka, ZANIM młoda osoba rozpocznie pracę;
- uwzględniają ocenę ryzyka przy określaniu, czy wykonywanie danej pracy przez młodzież jest zabronione czy dozwolone;
- informują rodziców lub opiekunów prawnych dzieci w wieku szkolnym o ocenie ryzyka i środkach kontrolnych mających na celu obniżenie tego ryzyka.

Przepisy stanowią, że osobom *poniżej 18. roku życia* nie wolno wykonywać prac:

- przekraczających ich zdolności fizyczne i psychiczne;
- narażających je na kontakt z substancjami toksycznymi lub rakotwórczymi;
- wymagających narażenia na promieniowanie;
- w wysokich temperaturach, hałasie lub wibracjach;
- zakładających powstanie ryzyka, którego młode osoby prawdopodobnie nie będą potrafiły rozpoznać lub mu zapobiec, wskutek braku doświadczenia lub odpowiedniego szkolenia, lub też niewystarczającego przestrzegania zasad bezpieczeństwa.

Biuletyn „Ochrona młodych ludzi w miejscu pracy” zawiera dodatkowe informacje na temat ograniczeń dotyczących rodzajów pracy, wieku i godzin pracy, wyjątków w zakresie szkoleń zawodowych oraz ścisłych przepisów odnoszących się do pracy dzieci poniżej wieku ukończenia nauki (w tych państwach członkowskich, gdzie jest ona dozwolona). W sprawie szczegółowych wymagań prosimy zapoznać się z przepisami krajowymi.

⁽¹⁾ Eurostat, *Praca i zdrowie w UE – portret statystyczny 1994–2002*.

⁽²⁾ Dyrektywa Rady nr 94/33/WE określa **minimalne** wymogi w zakresie ochrony młodych pracowników w miejscu pracy; przepisy poszczególnych państw członkowskich mogą być bardziej surowe, np. w odniesieniu do minimalnego wieku, od którego dzieci mogą pracować, lub też zabronionych rodzajów prac.

Pracownicy poniżej 18. roku życia są chronieni dodatkowymi przepisami, ponieważ nie mają doświadczenia i mogą być niedojrzali fizycznie i psychicznie. Obejmują ich także ograniczenia dotyczące godzin pracy. Pracodawcy oferujący młodym osobom staż muszą zagwarantować im co najmniej taki sam poziom warunków BHP jak w przypadku stałych pracowników.

Jeśli młoda osoba ma mniej lat niż minimalny wiek zakończenia nauki szkolnej, pracodawca musi poinformować rodziców lub opiekunów prawnych o środkach kontrolnych i środkach ochrony przed ryzykiem, i to przed rozpoczęciem przez nią pracy.

Co mogą zrobić rodzice

Mimo że większości wypadków w miejscu pracy udaje się zapobiec, młody pracownik może stać się ofiarą wypadku lub ponieść śmierć. Rodzaj pracy, na przykład ekspozycja na produkty wywołujące alergię, nadmierny hałas czy praca w nietypowych pozycjach przy stałym napięciu mięśni może także mieć wpływ na stan zdrowia młodej osoby w przyszłości. Należy więc w pełni doceniać znaczenie przepisów BHP i szkoleń.

Oto kilka wskazówek, jak możesz pomóc swojemu dziecku:

- Rozmawiaj z dzieckiem o jego pracy wakacyjnej lub weekendowej bądź o wybranym stażu. Jakiego rodzaju i miejsca pracy bierzecie pod uwagę?
- Dowiedz się, jaki rodzaj pracy wykonuje Twoje dziecko.
- Pytaj dziecko, jakie odbyło szkolenia i w jaki sposób jest nadzorowane. Powiedz mu, by nie bało się zwracać z prośbą o szkolenie i pomoc, zanim przystąpi do pracy z narzędziami lub do wykonywania nowych zadań lub prac.
- Regularnie rozmawiaj z dzieckiem o jego pracy. Zachęcaj je do rozmowy o wszelkich problemach związanych z pracą lub z kwestiami BHP.
- Porozmawiaj z pracodawcą o środkach i szkoleniach z zakresu BHP.
- Uświadom dziecku, jakie zagrożenia niesie praca w pojedynkę lub w nocy.

- Zachęcaj dziecko do zadawania pytań, zwracania się o pomoc, jeśli brak mu pewności co do praktyki i sposobu postępowania w miejscu pracy, oraz do natychmiastowego zgłaszania każdego zagrożenia, wypadku lub choroby, niezależnie od ich stopnia.
- Zachęcaj dziecko do rozmowy z lekarzem, pielęgniarką lub innymi przedstawicielami służby zdrowia w miejscu pracy (o ile takie osoby są zatrudnione). W razie wizyty u lekarza domowego poradź, by dziecko opowiedziało lekarzowi o rodzaju wykonywanej pracy.
- Podkreślaj, że w kwestiach BHP można się zwracać do pracowników działu BHP lub przedstawicieli związków zawodowych, o ile takie istnieją.
- Opowiedz dziecku o własnych doświadczeniach związanych z BHP, na obecnym lub poprzednim stanowisku pracy, co zaszło, jakie kroki zostały podjęte, co byś uczynił, gdybyś miał szerszą wiedzę.
- Zachęcaj młodsze dzieci w wieku szkolnym do uczęszczania na zajęcia dotyczące uświadamiania ryzyka, a dzieci starsze – do uczestniczenia w zajęciach z zakresu BHP.
- Rozmawiaj o tych kwestiach z innymi rodzicami.
- Dowiedz się, jakie kroki w celu ochrony młodych pracowników podejmuje się w Twoim miejscu pracy.
- Zachęcaj dziecko do uzyskania szerszych informacji o aspektach BHP w pracy, na przykład od instytucji do tego powołanych lub przez Internet, a także przez linki do odpowiednich źródeł znajdujące się na stronie Agencji. Poszerzaj swoją wiedzę!

Podobnie jak wszyscy pracownicy, także i młodzi pracownicy mają trzy podstawowe **prawa**:

1. Prawo do wiedzy.
2. Prawo do uczestnictwa.
3. Prawo do odmowy wykonywania niebezpiecznej pracy.

Mają oni także **obowiązki**, między innymi:

1. Pracować zgodnie z wymogami bezpieczeństwa.
2. Zgłaszać zagrożenia.
3. Stosować odzież i środki ochronne.

Chęć przygodobrania się lub niepewność mogą stanowić czynniki hamujące. Rozmawiaj z dzieckiem o jego prawach, konieczności pracy zawsze w bezpiecznych warunkach i przestrzegania przepisów BHP w celu ochrony siebie samego i kolegów z pracy.

Dodatkowe informacje i źródła: <http://ew2006.osha.eu.int/> obejmujące: krajowe instytucje związane z BHP, związki zawodowe i organizacje zawodowe.

Więcej informacji o krajowym ustawodawstwie w zakresie prawa pracy: <http://www.ciop.pl/612.html>

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy

Gran Vía, 33, E-48009 Bilbao

Tel. (34) 944 79 43 60, faks (34) 944 79 43 83

E-mail: information@osha.eu.int

Europejska Agencja Bezpieczeństwa i Zdrowia w Pracy. Powielanie materiału jest dozwolone pod warunkiem podania źródła. Printed in Belgium, 2006

